

Ibus, totas ad ea volupti restio exped ento
tet qui voluptatur? Soluptae labore pellat
hitia dolorem faccabo reiuscilicia ium
cumet aut eiume netur ma dem

”Siellä on ystävyyttä sisällä”

– KOKEMUKSIA TAIDEPAJATOIMINNASTA
KOTOUTUMISKOULUTUKSESSA

TEKSTI JA KUVAT: SATU RAKKOLAINEN-SOSSA

Arffman Oy:n Vantaan yksikössä on kokeiltu taidepajatoimintaa osana kotoutumiskoulutusta. ELY-keskus lähti vuonna 2018 tukemaan kokeilua, joka päättyi vuoden 2019 alussa. Taidepajatoiminnan viitekehysten loi ekspressiivinen taideterapia, ja sen tarkoitus oli ottaa selvää, miten taiteen avulla voi luoda hyvää vuorovaikutusta ja tukea kielenoppimista.

Idea taidepajatoiminnasta osana kielinopetusta Vantaalla tuli koulutusyksikössä uutena opettajana aloittaneelta **Kristina Svenssonilta**, joka on aiemmin perehtynyt kirjallisuusterapiaan ja suorittaa taideterapiaopintoja ekspressiivisen taideterapian parissa. Keväällä 2017 yksin aloitetusta kehittämiskokeilusta kasvoi yhdessä muiden opettajien, **Katalin Määtän**, **Kukka-Lotta Parkkisen**, **Saara Helanderin** ja **Satu Pietarisen**, kanssa toteutettu projekti, joka huipentui opiskelijoiden töiden näyttelyyn tammikuun lopussa.

Mus voluptat. Num voluptae nonTe vendelic to int eum, volore, sandebitiis cum ari dolo molest, voloreribus quunt est dit faccate stibus que denditium rescil ist res eum fuga. Nam, occupatem ea

Kotoutumiskoulutuksissa kielenoppimis- ta voivat varjostaa erilaiset haasteet, kuten psyykkiset ongelmat ja keskeytykset. Traumat, stressi ja mielenterveysoireet heikentävät tunnetusti opiskelua ja uuden oppimista sekä hidastavat etenemistä. Stressi vaikuttaa kognitiiviseen työskentelyyn: stressaan- tuneelle ihmiselle muistaminen ja oppiminen on työlästä ja asioihin keskittyminen vaikeaa. Tällaisissa tapauksissa kielen, yhteiskunta- tiedon ja työelämäosaamisen opetus ei riitä, vaan sen rinnalla on hyvä olla psyykkisen prosessin tukemista onnistuneen kotoutumisen edistämiseksi. Kun tukea on saatavilla kotou- tumiskoulutuksen aikana ja sen yhteydessä, apuun voi turvautua luontevammin.

Oireileva opiskelija voidaan ohjata taidepa- jaan, jossa toteutettava toiminta – esimerkiksi kuvataide, musiikki ja liikunta – auttaa opis- kelijaa rauhoittumaan ja keskittymään. Se voi vähentää opiskelijan ahdistuneisuutta ja stres- siä. Pajassa toteutettava toiminta voi antaa opiskelijalle onnistumisen tunteita ja auttaa opiskelijaa oman identiteetin eheytyemisessä

ja rakentamisessa. Näistä syistä Vantaallakin lähdettiin kokeilemaan pajatoimintaa.

Taidepajassa kielenoppiminen on toimin- nallista. Se palvelee laajempaa opettamisaluetta, mielen hyvinvointia ja osallisuutta. Niiden tär- keys tunnustetaan kotokoulutuksessa, mutta S2-opettajan voi olla vaikea tarttua niihin. Taidepajassa rauhoittumisen, lepäämisen ja luovuuden merkitystä mielen hyvinvoinnil- le voi lähestyä konkreettisten harjoitteiden avulla. Tämä helpottaa mielenterveysteemois- ta puhumista.

Isoja kysymyksiä taiteen keinoin

Taidepajassa voidaan työstää suurilta kuu- lostavia kysymyksiä konkreettisin taide- työskentelyn keinoin – esimerkiksi omia tunteita, omaa elämäntarinaa, identiteetin näkyväksi tuloa ja rakentamista sekä oman kulttuuritaustan tunnustamista. Yhteisen kielen puute ei rajoita ilmaisua taiteen kei- noja käytettäessä. Lisäksi ryhmän eri vai- heita ja ryhmärooleja voidaan käsitellä

Orempera cusapientium aboribea veribea corera voluptisitas magnament ad molupient.

taidetyöskentelyn avulla, kuten myös ongelmallisia tilanteita. Taidetyöskentely rakentaa monikanavaista ja monipuolis- ta oppimisympäristöä.

Vantaalla paja on aloitettu aina aamu- piirissä valokuvatyöskentelyllä: Kaikki istuvat lattialla ja kertovat valitsema- taan kuvasta. Aamupiirissä on käy- tössä vireystilamittarina toimivat liikennevalot, joilla ilmaistaan, miten kukin voi sillä hetkellä. Punainen valo kertoo olon olevan ylienerginen, hysteerinen. Keltainen puolestaan her- mostunut, ahdistunut, stressaantunut. Vihreä kertoo hyvästä ja rauhallises- ta, sininen väsyneestä, sairaasta tai masentuneesta olosta. Tätä seu- raava jumbpahetki musiikin tahdis- sa. Jokainen valitsee jonkin sanan tai ilmaisun, jonka antaa toiselle esittäen.

Tämän jälkeen vuorossa on työ- kentely oman kuvan tekemisen parissa. Siihen on aikaa monta paja- kertaa. Kun kuva on aikanaan val- mis, seuraavat kysymykset, joihin vastataan kirjoittaen ensin omalla kielellä: 1. Mitä näet? 2. Mitä tunnet? 3. Mitä ajattelet? 4. Mitä kuva puhuu sinulle? 5. Mikä on kuvan viesti ja nimi? Sitten kuva jaetaan toisille kertomalla siitä suomeksi. Osallistujat antavat toisilleen palautetta kuvasta. Kun palautevaihe on ohi, palataan vireystilami- tarin väreihin. Yksittäinen pajahetki kestää 2,5 tuntia.

Ei tarvitse jännittää

Kristina Svenssonin mielestä taiteella voi luoda hyvää vuorovaikutusta ja ekspressii- vinen taideterapia sopii hyvin muuhunkin kuin kotokoulutukseen. Siinä sen hyödyt kuitenkin korostuvat Svenssonin mielestä

Mus voluptat. Num voluptae nonTe vendelic to int eum, volore, sandebitiis cum ari dolo molest, voloreribus

Mus voluptat. Num voluptae nonTe vendelic to int eum, volore, sandebitiis cum ari dolo molest, voloreribus quunt est dit faccate

maahanmuuton prosessimaisen luonteen takia: Tulijalla on kuulluksi tulemisen tar- ve. Opiskelijaa helpottaa, jos hän saa ensin sanoittaa tuntemuksensa omalla kielellä ja sitten suomen kielellä. Pienryhmässä kes- kustelu sujuu paremmin ja opiskelijat ottavat vastuuta oppimisestaan. Tunnelma on myös vapaampi, ja työskentely on kuin levähdys- tauko intensiivisen opiskelun lomassa. Kun

- KOKEMUKSIA TAIDEPAJATOIMINNASTA KOTOUTUMISKOULUTUKSESSA

Mus voluptat. Num voluptae nonTe vendelic to int eum, volore, sandebitiis cum ari dolo molest, voloreribus

kuvan voi tehdä omista lähtökohdistaan, työskentely on motivoivampaa.

Katalin Määttä kertoo draaman olevan hänelle tuttu menetelmä entuudestaan. Nyt hän laajentaisi opetusmenetelmiin maalausta vanhusten kanssa palvelukeskuksessakin. Järjestelyt ovat isoja, joten sitä ei jaksu kovin usein. Isossa ryhmässä työskentelyn kaari ja organisointi vaativat paljon, mutta oma ryhmä helpottaa. Selkeät rituaalit ja jäsenyys auttavat, koska luova tila voi olla myös hajottava.

Opiskelija **Hava Albakova** kuvailee tunteuksiinsa taidepajatoiminnasta: – Mitä kuva sanoo sinulle? Mitä sinä sanot kuvalle? Jos sinulla on stressi, voit piirtää. Kun minä piirrän, huono olo menee vihkoon. Tulee rauhallinen olo. Ensin en halunnut mennä. Pelkäsin, auttaako vai ei. Sitten uskalsin mennä. Siellä on ystävyys sisällä. Kaikki kuuntelevat sinua ja kunnioittavat sinua. Joka kerta on uusi asia. Haluan mennä uudelleen. Jatkan työskentelyä kotona vielä pajan jälkeen. Valitsen eri värejä. Hyvästä väristä tulee hyvä olo.

– Sota kotimaassa tulee ongelmia, stressiä. Kurssilla rauhallinen olo. Stressi pois, **Khalil Abdo** kertoo.

Myös opettajat ovat tehneet kuvia samaan aikaan opiskelijoiden kanssa. Heidän mielestään vain tekemällä itse voi päästä käsiksi

Mus voluptat. Num voluptae nonTe vendelic to int eum, volore, sandebitiis cum ari dolo molest, voloreribus quunt est dit faccate stibus que denditium rescil ist res eum fuga. Nam, occupatam ea

tekemiseen. Silloin on myös samalla viivalla opiskelijoiden kanssa. Opettajien mielestä taidepaja on hyvä alusta tunteille ja tunnetyölle. Rankkoja aiheita voi nousta esiin tavallisesakin opetuksessa esimerkiksi imperfektin käsittelyn yhteydessä, kun käydään läpi elämää, jonka narratiivia voi leimata synkkä ”Kuoli, kuoli, kuoli” -sävy. Taidepajassa tunteiden käsittelyyn on paremmin tilaa ja mahdollisuuksia.

Kun opettaja voi lähettää oireilevan opiskelijan pajaan, hän voi itse keskittyä paremmin omaan opetustehtäväänsä. Ylivireinen opiskelija rauhoittuu ja keskittyy, on hetkessä. Alivireinen opiskelija innostuu, saa energiaa. Stressaantuneen ja ylikuormittuneen opettajan on vaikea luoda turvallista oppimisympäristöä. Taidetyöskentelyn tuoma levollisuus kehittää myös opettajan hyvinvointia

**Orempera cusapientium
aboribea veribea corera
voluptisitas magnament ad
molupient.**

ja ryhmänohjauskykyä. Kuvan tekeminen, savella työskentely ja kolmiulotteisten hahmojen rakentelu kehittää tarkkaavaisuutta ja luovuutta. Keskittyminen taidepajassa on opettajien havaintojen mukaan usein ollut paljon syvempää kuin luokassa niin sanotussa tavallisessa kielenoppimistilanteessa.

Vantaan kokeilussa hankittujen kokemusten perusteella taidepajatyöskentely voi parhaimmillaan auttaa vähentämään ahdistuneisuutta, antaa onnistumisen tunteita sekä tukea oman identiteetin rakentamisessa ja eheytymisessä. Se tarjoaa keinoja, joilla voi lisätä omaa hyvinvointia arjessa ja auttaa ottamaan vastuuta siitä. Lisäksi se voi pitää opiskelijan mukana tavoitteellisessa toiminnassa ja vähentää keskeytysten määrää. Itseohjautuvuuden tukeminen ja kehittäminen traumatisoitumisen oireista kärsivillä opiskelijoilla on osallistuneiden opettajien mukaan yksi taidepajan hyvistä sivuvaikutuksista.

Arffmanin taidepajakokeilu on päätynyt, mutta taideterapeuttista toimintaa kotoutumisen edistämiseksi kehitetään Satakieliset

**Orempera cusapientium
aboribea veribea corera
voluptisitas magnament ad
molupient.**

Mus voluptat. Num voluptae nonTe vendelic to int eum, volore, sandebitiis cum ari dolo molest, voloreribus quunt est dit faccate stibus que denditium rescil ist res eum fuga.

– Monikieliset erilaiset oppijat ry:ssä. Yhdistys tarjoaa tukea ja pienryhmäopetusta maahanmuuttajille, jotka ovat syrjäytymisvaarassa ja joiden oppiminen ja kotoutuminen on ollut hidasta erilaisten oppimisen esteiden takia. Lisätietoja toiminnasta voi lukea yhdistyksen sivuilta: satakieliset.fi.

Haastattelujen lisäksi jutun aineistona on käytetty kahta Arffman Oy:n PowerPoint-esitystä:

Koto-pajat. Kuntouttavaa pajatoimintaa kotoutumiskoulutuksen sisällä.

*Taidepajat kotokoulutuksessa.
Ely-tapaaminen 12.3.2018*